

โครงการวิเคราะห์สถานภาพการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี, พระครูธีรธรรมานุกฤต, พระครูโสภณวีรารภรณ์, ภณ เศตเวทเวช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

ปรรณพชัญ จิตรจ่านงค์, รวีวรรณ หนูแดง
นักวิชาการอิสระ

อีเมล: lekpunnapong@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานภาพการบริหารของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ในด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ขององค์กร การวางแผนรองรับความเสี่ยง และรองรับการประเมินคุณภาพภายใน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษา คือ การใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการจัดทำกลุ่มสนทนา เพื่อหาข้อมูลเชิงคุณภาพในการสนับสนุนการวิจัย โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงสถิติ สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์เนื้อหา สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำเสนอผลวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า สถานภาพการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต จุดแข็ง มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.22 จุดอ่อน มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 2.65 โอกาส มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.12 และอุปสรรค มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 2.83 โดยวิเคราะห์แล้วพบว่าหลักสูตรฯ อยู่ในสถานการณ์เชิงรุก คือมีจุดแข็ง และมีโอกาสในการพัฒนา ด้านจุดแข็งของหลักสูตรมากที่สุด คือ การดำเนินการตามแผนการเงินอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ รองลงมาคือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การตระหนักถึงการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ ส่วนด้านโอกาส คือ การปรับตัวให้เข้ากับประชาคมอาเซียน มีความสามารถในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมได้ดี บัณฑิตมีความรู้ และมีคุณภาพสูงในการรับใช้สังคม ด้านจุดอ่อน คือ ด้านการให้คำปรึกษาและบริการด้านข้อมูลข่าวสารของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตยังขาดความต่อเนื่อง นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาน้อย และระบบบริหารความเสี่ยงยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก ในขณะที่ยังมีอุปสรรคด้าน การสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชน และหน่วยงานภายนอกอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: สถานภาพ, การบริหารหลักสูตร, การวิเคราะห์ SWOT

The Project to Analyze the Situation of Political Science Program Mahamakut Buddhist University, Srithammasokaraj Campus

Punnapong Wongnasri, Phrakhruterathannayut,
Phrakhrusophonveeraporn, Phon Sawetvet,
Mahamakut Buddhist University, Srithammasokkaraj Campus

Rawiwon Nudang, Pannaphat Jitjumnong
Email: lekpunnapong@hotmail.com

ABSTRACT

This research has the purposes to analyze the situation of Political Science program, Mahamakut Buddhist University Srithammasokaraj campus in strength, weakness, opportunity and threat issues for the administrative approach of organization, planning for risk management and preparing for quality assurance. The research methodology is used mixed methodologies of quantitative and qualitative research. Used by questionnaire, In-depth Interview and Focus Group Discussion. Data were analyzed by statistical analysis for quantitative and content analysis for qualitative data. Research will be proposed by descriptive analysis.

The results found that the situation of Political Science program in strength issue has the total mean in 3.22, weakness has the total mean in 2.65, opportunity has the total mean in 3.12 and tread has the total mean in 2.83. The analyzed result found that the program are in active situation that is having strength and opportunity to develop. For the most of strength in the program is the transparency of financial implementation, the later level is active learning model, realized of art and culture preserve regularly. The opportunity is adaptation to ASEAN community, high capacity to preserve the art and culture, graduate has high knowledge and quality to serve society. The weakness is consulting and information service has no consistency, students have less part of collective action in student development activities and risk management system is not enough efficiency. Meanwhile, the tread is still be less in supporting and collecting operation from community and external organization continuously.

Keywords: Situation, Program administration, SWOT Analysis

1. ความเป็นมาและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศกราช จัดการศึกษาขึ้นด้วยความมุ่งมั่นในเพื่อพัฒนาการศึกษาในด้านรัฐศาสตรการปกครอง ซึ่งเป็นศาสตร์ที่เป็นรากฐานสำคัญยิ่งต่อการปกครองและการพัฒนาประเทศ ด้วยการสอนในความรู้พื้นฐานในแนวคิดทฤษฎีรัฐศาสตรการปกครอง และการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีสู่การนำไปปฏิบัติได้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์หรือในบริบทที่แตกต่างกัน รวมทั้งการเน้นเนื้อหาหลักธรรมทางศาสนา เพื่อเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ทางด้านรัฐศาสตรการปกครองหลักสูตรฯ จึงมีภารกิจสำคัญต่อการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ ด้วยการบริหารจัดการหลักสูตรฯ ที่มีคุณภาพ ทั้งในส่วนของปัจจัยนำเข้า ทั้งในส่วนของนักศึกษาอาจารย์ประจำหลักสูตร และการออกแบบสาระรายวิชาของหลักสูตร ปัจจัยด้านจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและการพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านผลผลิตที่มีคุณภาพ คือ การมีบัณฑิตที่มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต จึงเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยมีพันธกิจที่สำคัญทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเรียนการสอนที่มุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีให้มีคุณภาพ 2) ด้านการวิจัย ที่ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรค้นคว้า ศึกษาวิจัย ผลิตผลงานทางวิชาการ และเสริมสร้างความสัมพันธ์เครือข่ายวิจัยทั้งระดับชุมชนท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติ 3) ด้านบริการวิชาการ ที่ส่งเสริม สนับสนุนให้คณาจารย์และนักศึกษาบริการวิชาการแก่สังคม และชุมชนอย่างมีจิตสำนึก โดยประสานสอดคล้องกับทิศทางของหลักสูตรและ 4) ด้านการส่งเสริม อนุรักษ์ และฟื้นฟูศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของท้องถิ่น ของชาติและของประเทศเพื่อนบ้าน โดยสร้างกิจกรรม/โครงการในเชิงขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม 5) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรบริหารอย่างมีมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและบริหารอย่างมีธรรมาภิบาล

การพัฒนาหลักสูตรฯ ให้สอดคล้องกับศักยภาพขององค์กร และทิศทางการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการสร้างกรอบยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรที่มีเป้าหมายและทิศทางอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศในทุกด้าน การวิเคราะห์องค์กรอย่างเป็นระบบ ผ่านการวิเคราะห์ SWOT Analysis จึงเป็นกลไกหนึ่งที่ช่วยให้องค์กรทราบถึงสถานภาพขององค์กรอันเป็นแนวทางต่อการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของหลักสูตรฯ ได้อย่างเหมาะสมและอย่างรู้เท่าทันเหตุการณ์ อันประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กร (Internal factors) ได้แก่ การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) หรือสิ่งที่พิจารณาว่าเป็นความสำเร็จในมิติต่างๆ ขององค์กร และการวิเคราะห์จุดอ่อน (Weaknesses) หรือสิ่งที่พิจารณาว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในมิติต่างๆ ขององค์กร และ 2) การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกองค์กร (External factors) ได้แก่ การวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) หรือสิ่งที่พิจารณาว่าเป็นข้อสนับสนุนในมิติต่างๆ ภายนอกองค์กรที่กระทบต่อองค์กร และการวิเคราะห์อุปสรรค (Threats) หรือสิ่งที่พิจารณาว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในมิติต่างๆ ภายนอก

องค์กรที่กระทบต่อองค์กร ดังนั้น การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพขององค์กรผ่านกลไกการวิเคราะห์ SWOT Analysis จึงเป็นการวิเคราะห์ห้อย่างรอบด้านทั้งปัจจัยด้านบวก (Positive Factors) และปัจจัยด้านลบ (Negative Factors) ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อทราบถึงสถานการณ์ขององค์กร ความเสี่ยงขององค์กร เพื่อสามารถวางแผนกลยุทธ์ที่รองรับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นการวางแผนรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในอย่างมีประสิทธิภาพการศึกษาศถานภาพการบริหารของหลักสูตรฯ ผ่านกลไกดังกล่าว จึงช่วยให้เห็นภาพรวมขององค์กร และแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ขององค์กรได้อย่างตรงจุดเพื่อการพัฒนาองค์กรอย่างมีทิศทางที่เป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้จริง อันจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จทางการบริหารจัดการในทุกด้าน

2. โจทย์วิจัย

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช มีสถานภาพด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ภาพการบริหารของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

4. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

4.1 หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช มีข้อมูลสถานภาพของหลักสูตรฯ ซึ่งเป็นแนวทางในการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

4.2 หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ได้แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ขององค์กร การวางแผนรองรับความเสี่ยง และรองรับการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก

4.3 หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ให้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานภาพขององค์กร การวางแผนการจัดการความเสี่ยงได้อย่างตรงจุด และรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จำนวน 300 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรรัฐ

ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครืซซีและมอร์แกน (R.V.Krejcie & D.W.Morgan) (สังศรีชมภูวงค์, 2553, หน้า 113) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ผู้อำนวยการสำนักงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช กรรมการหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จำนวน 5 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช กรรมการหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จำนวน 5 ท่าน เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพ จำนวน 1 ท่าน และตัวแทนนักศึกษาในหลักสูตรจำนวน 2 รูป/ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเชิงสำรวจ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสนทนากลุ่ม ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ ที่เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมผ่านการปรึกษาคณะผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข สำหรับเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามสถานภาพการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครองมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช แยกออกเป็น ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นต่อสถานภาพการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครองมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร (ด้านจุดแข็งและจุดอ่อน) และส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อสถานภาพการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครองมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร (ด้านโอกาสและอุปสรรค)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นชุดเดียวกัน ผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นโครงสร้างในการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ยังได้ยึดโยงกับผลการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งประเด็นในการสนทนาเป็น 2 ประเด็นใหญ่ๆ ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมภายใน (ด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริหารจัดการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของหลักสูตรฯ) และด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (สังคมภายนอกที่อยู่รอบๆ มหาวิทยาลัย ทั้งในระดับชุมชน ระดับประเทศ ระดับโลก ที่ส่งผลกระทบต่อหลักสูตรฯ)

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ออกแบบแบบสอบถามใช้กรอบการวิจัยที่ประยุกต์จาก QA ทั้งหมด 5 ด้าน
2. หาค่าเฉลี่ยรายข้อของข้อย่อยในแต่ละด้าน รวมทั้งหมด 5 ด้าน
3. หาค่าเฉลี่ยรวมรายด้านของแต่ละด้าน รวมทั้งหมด 5 ด้าน
4. จัดเรียงอันดับรายข้อย่อยๆจากในแต่ละด้าน ของ S / W / O / T โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจากข้อย่อยๆในกรอบการวิจัยจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเรียงอันดับจากกรอบการวิจัย 5 ด้าน ทั้งของ S/W และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เรียงอันดับข้อย่อยๆ จากกรอบการวิจัยของ O/T จากนั้นจึงนำมาใช้ในการอภิปรายผลการศึกษาในแต่ละ S / W / O / T โดยในแต่ละด้านเลือกเอา 3 อันดับแรกสูงสุด และ 3 อันดับต่ำสุด มาอภิปรายผลการศึกษา
5. หาค่าเฉลี่ยรวมจาก S / W / O / T ในแต่ละด้านที่จัดอันดับแล้ว ทั้งหมด 4 ด้าน หลังจากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน คือ S / W มาเปรียบเทียบกับว่าด้านใดได้ค่าเฉลี่ยมากกว่ากันก็ดึงเอาด้านนั้นมา ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก คือ O / T ให้นำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับว่าด้านใดได้ค่าเฉลี่ยมากกว่ากันก็ดึงเอาด้านนั้นมา ดังนั้นจะได้สภาพแวดล้อมภายใน 1 ตัว และได้สภาพแวดล้อมภายนอก 1 ตัว
6. นำผลที่ได้มา plot graph ตามตารางเมตริกซ์ ว่าขณะนี้สถานภาพอยู่จุดใด จะสามารถดำเนินกลยุทธ์ของหลักสูตรฯ ไปได้อย่างไร จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการอภิปรายผลการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยให้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลที่ได้รับมาทำการจัดระเบียบ เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์และสะดวกต่อการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ คือ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกและบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์จากการสนทนากลุ่มมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงในรูปแบบของข้อความเพื่อง่ายต่อการแยกประเด็น ทำการวิเคราะห์และจัดแยกประเด็นตามกลุ่มของข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการวิเคราะห์ สรุปข้อมูลที่ได้อภิปรายผลข้อมูลตามทฤษฎี และปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปขบยอด และข้อเสนอแนะ

6. ผลการวิจัย

โครงการวิเคราะห์สถานภาพของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครองได้ศึกษาสถานภาพขององค์กรโดยใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis โดยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์สถานภาพของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านนโยบาย และแผนดำเนินงาน จากการประเมินด้านนี้ ใน 2 ด้าน พบว่ามีเฉพาะจุดแข็ง ไม่มีจุดอ่อน จุดแข็ง ประกอบด้วย หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีทิศทางนโยบายที่ชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยฯ (3.28) และหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีนโยบายที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต อย่างชัดเจน (3.12)

ประเด็นที่ 2 ด้านการผลิตบัณฑิต จากการประเมินด้านนี้ ใน 4 ด้าน พบว่ามีจุดแข็ง 1 ด้าน และจุดอ่อน 3 ด้าน ดังนี้ ด้านจุดแข็ง คือมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (active learning) (3.37) ส่วนด้านจุดอ่อน ประกอบด้วย กลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตรที่มีระบบและต่อเนื่อง (2.88) การส่งเสริมการพัฒนาคณาจารย์ในแต่ละหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (2.60) และทิศทางส่งเสริมการพัฒนาคณาจารย์สายสนับสนุนอย่างชัดเจน (2.60)

ประเด็นที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา จากการประเมินด้านนี้ ใน 3 ด้าน พบว่ามีจุดแข็ง 1 ด้าน และจุดอ่อน 2 ด้าน ด้านจุดแข็ง คือมีการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง (3.23) ส่วนด้านจุดอ่อน พบว่าการให้คำปรึกษาและบริการด้านข้อมูลข่าวสารของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต อย่างสม่ำเสมอ (2.98) และด้านการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา (2.98)

ประเด็นที่ 4 ด้านการวิจัย จากการประเมินด้านนี้ ใน 2 ด้าน พบว่ามีจุดอ่อนทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านระบบและกลไกการพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง (การจัดหาแหล่งทุนวิจัยและการจัดสรรทุนวิจัยการส่งเสริม และพัฒนาสมรรถนะแก่นักวิจัยและทีมวิจัยการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นรวมถึงทรัพยากรบุคคลเงิน เครื่องมือต่างๆที่เกี่ยวข้อง) (2.42) และระบบและกลไกการจัดการความรู้จากงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ต่อเนื่อง (การบริหารจัดการความรู้จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์เผยแพร่ไปยังคณาจารย์นักศึกษาวงการวิชาการหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนตลอดจนชุมชนเป้าหมายที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์) (2.26)

ประเด็นที่ 5 ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม จากการประเมินด้านนี้ ใน 2 ด้าน พบว่ามีจุดอ่อนทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ กระบวนการบริการทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (ความสามารถในการให้บริการทางวิชาการสนองความต้องการและเป็นที่พึงของชุมชนภาครัฐภาคเอกชน (2.81) และระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่สังคมอย่างเต็มศักยภาพ(การให้บริการทางวิชาการต้องมีความเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย) (2.70)

ประเด็นที่ 6 ด้านการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม จากการประเมินด้านนี้ ใน 1 ด้าน พบว่าเป็นจุดแข็ง ได้แก่การตระหนักถึงการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ (3.28) โดยสัมพันธ์กับการแสดงความคิดเห็นของการสนทนากลุ่มที่ว่าโครงการกิจกรรมที่สร้างขึ้นมามีความสร้างสรรค์อันเกิดจากการบูรณาการร่วมของการเรียนการสอนและการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ

ประเด็นที่ 7 ด้านการบริหารและการจัดการ จากการประเมินด้านนี้ ใน 7 ด้าน พบว่ามีจุดแข็งเพียง 1 ด้าน นั่นคือ การใช้ระบบสารสนเทศในการติดต่อประสานงานและประมวลผลเพื่อการบริหารและการตัดสินใจที่รวดเร็ว (3.14) และมีจุดอ่อน 6 ด้าน ได้แก่ มีระบบบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพสามารถลดความเสี่ยงที่เผชิญและในอนาคตลงได้ (การวางแผน การควบคุมความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยงขององค์กร) (2.91) นโยบาย ปรัชญาการบริหารจัดการของผู้บริหาร มีความสร้างสรรค์ สนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้า (2.84) รูปแบบ/วิธีการบริหารจัดการของผู้บริหารของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีความชัดเจนและเป็นธรรมต่อสมาชิกองค์กร (2.53) มีการสื่อสารภายในองค์กรที่ครอบคลุมทุกส่วนงานอย่างทั่วถึง (2.49) มีโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (2.49) การพัฒนาสถาบันสู่สถาบันเรียนรู้ (การจัดการความรู้ของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ให้เป็นระบบ) (2.30)

ประเด็นที่ 8 ด้านการเงินและงบประมาณ จากการประเมินด้านนี้ ใน 2 ด้าน พบว่าเป็นจุดแข็งทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ การดำเนินการตามแผนการเงินอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ (3.44) และมีการวางแผนและจัดการทางการเงินและงบประมาณอย่างรอบคอบ (3.16)

ประเด็นที่ 9 ด้านการประกันคุณภาพ จากการประเมินด้านนี้ ใน 3 ด้าน พบว่าเป็นจุดแข็ง 2 ด้าน ได้แก่ มีการส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติสู่แนวทางการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (3.16) และการวางแผน กำหนดกรอบทิศ-ทางการประกันคุณภาพอย่างชัดเจน (3.07) ส่วนด้านจุดอ่อน 1 ด้าน คือ มีการนำผลการประกันคุณภาพมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และแก้ปัญหาให้กับองค์กร (2.65)

สรุปผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต โดยวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกองค์กรจำแนกตามประเด็นการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน จากการประเมินด้านนี้ ใน 3 ด้าน พบว่าเป็นโอกาสทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ปรับตัวรองรับประชาคมอาเซียน (3.21) บัณฑิตของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตมีความรู้ และมีคุณภาพสูงในการรับใช้สังคม (3.12) และตลาดแรงงานมีความต้องการในการใช้บัณฑิตของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตสูง (3.12)

ประเด็นที่ 2 ด้านการบริหารจัดการ จากการประเมินด้านนี้ ใน 2 ด้าน พบว่าเป็นอุปสรรค ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งชุมชนท้องถิ่น อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (2.86) และนโยบาย/กลยุทธ์ของรัฐและของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีทิศทางการดำเนินงานชัดเจนและสอดคล้องกัน (2.79)

ประเด็นที่ 3 ด้านการให้บริการทางวิชาการ จากการประเมินด้านนี้ ใน 3 ด้าน พบว่าเป็นอุปสรรค ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของสังคมชุมชนได้มาก (2.91) ได้รับความร่วมมือด้านต่างๆ จากชุมชน และหน่วยงานภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง (2.88) และมีมาตรฐานวิชาการสากลเป็นที่ยอมรับ (2.74)

ประเด็นที่ 4 ด้านการวิจัย จากการประเมินด้านนี้ ใน 3 ด้าน พบว่าเป็นอุปสรรคทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ สามารถเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย กับชุมชนภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ (2.84) ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง (2.79) และสภาพแวดล้อมของชุมชนภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศเอื้อต่อการทำงานวิจัย (2.70)

ประเด็นที่ 5 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จากการประเมินด้านนี้ ใน 3 ด้าน พบว่ามีโอกาส 2 ด้าน ได้แก่ มีความสามารถในการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมได้ดี (3.19) และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชนภายนอกได้ดี (3.07) ส่วนด้านอุปสรรค มี 1 ด้าน คือได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานภายนอกเสมอ (2.93)

7. อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์สถานภาพของวิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราชของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต เป็นการอภิปรายผลการศึกษาโดยนำผลข้อมูลมาจาก 2 ส่วน คือ จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม และการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

สภาพแวดล้อมภายใน

1. ด้านการผลิตบัณฑิต ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีทิศทางนโยบายที่ชัดเจนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยฯ มีนโยบายที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสนทนากลุ่มที่ชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ได้ให้ความสำคัญกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยฯ ผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่ดี นโยบายมีความสร้างสรรค์ มีประโยชน์ต่อสังคม โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีส่วนร่วม โครงการด้านการบำรุงศิลปวัฒนธรรม เช่น โครงการประเพณีชักพระ โครงการประเพณีวันสารทเดือนสิบ และการบูรณาการโครงการด้านการเรียนการสอนและการบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้อย่างลงตัว

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตจากการสนทนากลุ่มที่แสดงความคิดเห็นในแง่ที่มองว่าหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ยังไม่มีการสื่อสารเพื่อป้องกันทิศทางที่กำหนดนโยบายหรือการให้ความสำคัญกับนโยบายให้ชัดเจน ส่งผลให้บุคลากรบางส่วนของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ไม่เข้าใจว่านโยบายที่เน้น และให้ความสำคัญคืออะไร นโยบายใด นอกจากนี้ นโยบายที่มีความสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์นั้น ไม่ได้ดำเนินการให้มีความต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม พบว่าการผลิตบัณฑิตเน้นการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสนทนากลุ่มที่แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ได้เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบ Active Learning การศึกษาเรียนรู้นอกห้องเรียน การลงพื้นที่ศึกษาภาคสนามของการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ เพื่อศึกษาข้อมูลในภาคปฏิบัติที่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับนักศึกษามากขึ้น ทั้งนี้มีข้อสังเกตจากการสนทนากลุ่มในประเด็นของการจัดพื้นที่สาธารณะสำหรับการเรียนรู้นอกห้องเรียน ที่นอกเหนือจากห้องสมุด เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยด้วย

สำหรับกลไกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบว่าเป็นจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่มในประเด็นของการบริหารหลักสูตร เช่น การรับนักศึกษาได้จำนวนไม่เพียงพอ หรือการรับนักศึกษามากจนทำให้มีคณาจารย์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ทำให้คณาจารย์มีภาระงานที่หนักที่อาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการสอน นอกจากนี้คณาจารย์ที่จบปริญญาเอกยังมีน้อย ทำให้ต้องมีการพัฒนาให้คณาจารย์มีคุณวุฒิที่สูงขึ้นโดยให้ไปศึกษาต่อ ซึ่งผลการสนทนากลุ่มมีความคิดเห็นว่าการบริหารหลักสูตรอยู่ที่การวางแผนระบบตั้งแต่เรื่องของปัจจัยนำเข้าที่เป็นนักศึกษาหรือคณาจารย์ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน ห้องเรียน ที่อาจจะมีปัญหาได้ในอนาคตหากมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้นซึ่งไม่เพียงพอกับความต้องการการใช้ห้องเรียน รวมทั้งความไม่พร้อมของวัสดุอุปกรณ์ภายในห้องเรียน (ซึ่งเป็นภาระรับผิดชอบของส่วนกลางระดับมหาวิทยาลัยฯ) ซึ่งส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน และส่งผลกระทบต่อผลิตคุณภาพบัณฑิต โดยเน้นให้เห็นว่าปัจจัยนำเข้าเป็นสิ่งที่ยังคงมีความสำคัญที่ต้องให้การพิจารณาในลำดับแรกๆ เพื่อให้กระบวนการต่อไปดำเนินไปได้อย่างคล่องตัวและสร้างคุณภาพบัณฑิตได้ตรงความต้องการ

สำหรับพัฒนานักศึกษา ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามพบว่ามี การส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับผลการสนทนากลุ่มมีข้อมูลที่ตรงกันในแง่ที่ว่าหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถของตนเองมากทั้งทางด้านวิชาการและกิจกรรมการแสดงออกต่างๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอผ่านรูปแบบกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการค่ายท้องถิ่นทุกภาค การนำนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันทักษะวิชาการทางรัฐศาสตร์ เพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญในสาขามากขึ้น และสอดคล้องกับ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา (2558) ที่ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการวิจัย ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามพบว่าระบบและกลไกการพัฒนา งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ และระบบและกลไกการจัดการความรู้จากงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ ยังมีจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนาทั้งสองด้าน โดยผลการสนทนากลุ่มเห็นว่าควรมีการสนับสนุนให้มีหน่วยวิจัยของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อให้มีการทำวิจัยมากขึ้น และการสร้างบรรยากาศต้นตอต่อการสร้างผลงานวิจัยให้เข้มแข็งมากขึ้นภายในหลักสูตร ตลอดจนทั้งการส่งเสริมคณาจารย์ให้ไปเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการจัดทำวารสารของหลักสูตร

รัฐศาสตรบัณฑิต เพื่อเป็นช่องทางในการเผยแพร่งานวิจัย นอกจากนี้ผลจากการสนทนากลุ่มได้ชี้ให้เห็นว่าการที่คณาจารย์ของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีผลงานวิจัยน้อยนั้น สืบเนื่องจากการมีภารกิจด้านการเรียนการสอนที่มาก อัตราค่าจ้างน้อย ทำให้คณาจารย์ที่มีอยู่ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการสร้างสรรค์งานวิจัย

3. ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามพบว่า ระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่สังคมยังเป็นจุดอ่อนของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของการสนทนากลุ่มเนื่องจากการบริการวิชาการที่ผ่านมายังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับลักษณะของการให้บริการวิชาการซึ่งมีหลักเกณฑ์อยู่ว่ากิจกรรมแบบใดคือการให้บริการวิชาการ และแบบใดที่ไม่ใช่ เช่น การให้บริการวิชาการจะต้องมีโครงการระบุอยู่ในแผนแล้ว ผู้รับประโยชน์จากการให้บริการวิชาการต้องเป็นบุคคลภายนอก มีการบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย เป็นต้น ดังนั้นข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม คือการกำหนดนิยามและกฎเกณฑ์ของการให้บริการวิชาการอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและสร้างการยอมรับร่วมกันอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

4. ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามพบว่าหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ให้ความสำคัญและตระหนักถึงการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา (2558) ที่ให้ความสำคัญกับพันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสัมพันธ์กับการแสดงความคิดเห็นของการสนทนากลุ่มที่ว่าโครงการกิจกรรมที่สร้างขึ้นมามีความสร้างสรรค์อันเกิดจากการบูรณาการร่วมของการเรียนการสอนและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง หลากหลายกิจกรรม แต่มีข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มว่าในการจัดโครงการเพื่อการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม ควรมีการกำหนดไว้ในแผนอย่างชัดเจน มีการวางแผนระยะยาว เพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมได้มากขึ้น นอกจากนี้กิจกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต เช่น การจัดโครงการค่ายท่องถิ่นทุรกันดาร นักศึกษาจำนวนหนึ่งที่ต้องทุ่มเทเวลาในกิจกรรมส่วนนี้ และสิ่งที่ควรให้ความสำคัญคือการประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้มีความทั่วถึงทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่ได้รับประโยชน์ เพื่อร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นไปพร้อมกัน

5. ด้านการบริหารและการจัดการ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามพบว่าหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีจุดแข็งด้านการใช้ระบบสารสนเทศในการติดต่อประสานงานและประมวลผลเพื่อการบริหารและการตัดสินใจที่รวดเร็ว สอดคล้องกับ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา (2558) ที่ให้ความสำคัญกับการใช้ระบบสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางการบริหาร แต่ยังมีจุดอ่อนอีกหลายด้านทั้งด้านระบบบริหารความเสี่ยง ด้านนโยบาย ปรัชญาการบริหารจัดการของผู้บริหารและรูปแบบ/วิธีการบริหารจัดการของผู้บริหารของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต การสื่อสารภายในองค์กรและการพัฒนาสถาบันสู่สถาบันเรียนรู้ที่ควรมีรูปแบบและแผนการบริหารจัดการที่ชัดเจนมากกว่านี้ โดยจากการสนทนากลุ่มมีการให้ความคิดเห็นที่มองว่าวิกฤตของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คือ การสื่อสารภายในที่ยังขาดความทั่วถึง ซึ่งควรมีผู้รับผิดชอบในการให้ข้อมูลข่าวสารให้มีความชัดเจน มีการตีประกาศในข่าวสารต่างๆ ให้เห็นชัดเจน เป็นจุดรวมของการสื่อสารภายใน เช่น อาจจะต้องมีป้ายประชาสัมพันธ์ในห้องหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต และควรทำในเวลาที่รวดเร็วหลังจากได้รับข้อมูลข่าวสาร ไม่สื่อสารใน

ช่วงเวลาระงับชั่วคราว เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถวางแผนการทำงานได้อย่างสอดคล้องกัน ทั้งนี้ หากมีการเพิ่มเจ้าหน้าที่สายปฏิบัติการในด้านนี้โดยเฉพาะก็จะช่วยลดปัญหาในด้านนี้ อย่างไรก็ตามหลักสูตรได้บริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัดในทุกด้าน

ด้านการเงินและงบประมาณ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม พบว่า งบประมาณที่หลักสูตรฯ ได้รับและการเบิกจ่ายใช้เงินงบประมาณได้ก็ตามจะต้องมีกำหนดไว้ในแผนของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต และการนำเงินของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มาใช้จะถูกรองรับด้วยการจัดโครงการ กิจกรรม ต่างๆ ของหลักสูตรฯ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีกระบวนการดำเนินงานที่โปร่งใส คือให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนทางการเงินเสมอโดยในการประชุมเปิดโอกาสให้บุคลากรเสนอโครงการฯ เข้าไปอยู่ในแผนของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้มีการรับรู้อย่างทั่วกัน โดยที่ทุกคนจะมีส่วนร่วมในการคิด แสดงความคิดเห็น และตัดสินใจโครงการต่างๆ ไปพร้อมกันในที่ประชุม โดยยึดหลักการลงมติดำเนินการร่วมกัน จึงเป็นการผ่านกระบวนการทำงานที่รอบคอบในการนำมาเงินมาใช้ และงบประมาณที่หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีอยู่นั้นสามารถตรวจสอบได้จากเอกสารบัญชีด้านการเงินของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ได้ตลอดเวลา โดยมีเจ้าหน้าที่การเงิน รับผิดชอบและให้บริการข้อมูลส่วนนี้ได้ พร้อมกับหลักฐานทางการเงิน ที่บุคลากรท่านอื่นๆ สามารถเรียกขานดูได้ตลอดเวลา

การนำเงินงบประมาณมาใช้จ่ายนั้นจะต้องใช้จ่ายในเรื่องที่จำเป็นและเป็นประโยชน์กับบุคลากร คณาจารย์ และนักศึกษา เพราะจะต้องนำเงินมาใช้ให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดควบคู่กันไป ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าแม้หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต จะได้รับงบประมาณ แต่บางครั้งก็ต้องมีการพิจารณาตัดลดงบประมาณบางส่วนที่ไม่มี ความจำเป็นและเร่งด่วนออกไป เช่น ในบางโครงการแทนที่จะจัดเป็นโครงการเดียวก็ต้องบูรณาการกับโครงการอื่นๆ เพื่อให้เกิดความประหยัดในการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้มากที่สุด ซึ่งเป็นเรื่องที่เหมาะสมที่นำมาใช้แก่สถานการณ์ แต่อาจจะทำให้เกิดความล่าช้าหรือต้องใช้เวลาในการปรับแก้โครงการต่างๆ ในลักษณะของการบูรณาการร่วมกัน

นอกจากนี้ในด้านการประกันคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม พบว่าหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีระบบการประกันคุณภาพ (QA) ที่ชัดเจนและยึดปฏิบัติตามแนวทางของการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ณ ปัจจุบันพบว่าหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีการวางแผน กำหนดกรอบทิศทาง การประกันคุณภาพอย่างชัดเจนดีอยู่แล้ว เนื่องจากมีบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการประกันคุณภาพ ของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต โดยตรงซึ่งได้ผ่านการอบรมการประกันคุณภาพ มาแล้ว ทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจระบบการประกันคุณภาพ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระบบการประกันคุณภาพ เพื่อนำมาเขียนเป็นรายงานการประกันคุณภาพได้ดี

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีคณะกรรมการการประกันคุณภาพ ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ก็ตาม ที่แต่งตั้งกรรมการขึ้นมาทุกท่านควรผ่านการเข้าอบรมการประกันคุณภาพ มาก่อนและ ณ ปัจจุบันควรจะมีบทบาทในการดำเนินงานการประกันคุณภาพ มากขึ้น เพื่อผลักดันในการทำการประกัน

คุณภาพ ของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ไม่ให้งานนี้อยู่ในความรับผิดชอบของคนใดคนหนึ่งมากเกินไป เพราะการทำการประกันคุณภาพ เป็นงานที่หนัก ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำ แต่ ณ ปัจจุบันมีบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบและมีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพ นั้นมีเพียงไม่กี่ท่านเท่านั้น ดังนั้น หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ควรส่งเสริมให้บุคลากรทุกท่านเข้าใจระบบงานการประกันคุณภาพ ทุกคน เพราะเป็นผลดีและผลประโยชน์ของแต่ละท่านด้วย และมีข้อเสนอที่ว่าแต่ละหลักสูตรควรมีผู้เชี่ยวชาญการประกันคุณภาพ ประจำในแต่ละหลักสูตรด้วย เพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับคนอื่น ๆ ในหลักสูตรต่อไป นอกจากนี้ยังต้องมีการวางข้อตกลงการประกันคุณภาพ ชัดเจน ต้องทำให้ทุกคนยอมรับร่วมกันตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ณ ขณะนี้ทุกคนยอมรับเกณฑ์บางเกณฑ์ได้เท่านั้น บางเกณฑ์ก็มีความยืดหยุ่นหรือมีช่องว่างอยู่มาก ดังนั้น จึงต้องมีการให้คำนิยามคำบางคำให้ชัดเจน ให้เป็นหลักการปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น “งานบริการวิชาการ” เป็นงานที่บริการวิชาการภายในมหาวิทยาลัยหรืองานบริการวิชาการภายนอก ก็ควรมีความชัดเจนในส่วนนี้มากขึ้น และควรแจ้งให้บุคลากรสำนักวิชาทราบร่วมกัน นอกจากนี้การนำผลการประกันคุณภาพมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และแก้ปัญหาให้กับองค์กร จะไม่สามารถนำมาใช้ได้ดีเนื่องจากมีเกณฑ์การวัดที่ไม่แน่นอนและชัดเจน

สภาพแวดล้อมภายนอก

1. ด้านการผลิตบัณฑิต

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม พบว่า หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีการปรับตัวรองรับประชาคมอาเซียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากกระแสการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้นปัจจุบันเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการผลักดันให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ปรับเปลี่ยนและเตรียมความพร้อมบัณฑิตให้สามารถทำงานในสภาพแวดล้อมของไทยที่อยู่ในบริบทอาเซียนได้ ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยฯ จึงตระหนักถึงเรื่องนี้และได้สนับสนุนให้แต่ละคณะ ได้ผลิตบัณฑิตของคณะให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล จึงเป็นกระแสสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีอิทธิพลในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตอย่างชัดเจนและนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญกับการปรับตัวในประชาคมอาเซียนเป็นอย่างยิ่ง โดยมีการสอนรายวิชาด้านการใช้ภาษาอังกฤษของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต เพื่อให้เอื้อต่อการรองรับอาเซียนในลักษณะคล้ายกัน และในขณะเดียวกันก็มีการส่งเสริมให้ผู้สอนมีการใช้ภาษาอังกฤษมาจัดการเรียนการสอนมากขึ้น มีการสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักศึกษามากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะด้านภาษา ความรู้ที่กว้างขวางถึงประเทศต่างๆ มากขึ้นและได้ปรับตัวได้ เมื่อต้องออกไปสู่ตลาดแรงงานที่มีความต้องการว่าจ้างบัณฑิตที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับอาเซียน นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตก็สามารถแข่งขันกับบัณฑิตสถาบันอื่นๆ ได้

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตจากการสนทนากลุ่มที่แสดงความคิดเห็นในแง่ที่มองว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสมและสมควรรับดำเนินการอย่างยิ่งและจริงจัง ซึ่งทางหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตก็เป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินการแล้ว แต่การดำเนินการเหล่านี้อาจารย์แต่ละท่านควรมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีความรู้ความเข้าใจในการสอนที่สอดคล้องกับ

อาเซียน มีความสอดคล้องกันเป็นระบบ และควรมีการทำเนิการที่ต่อเนื่องจึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอย่างแท้จริง ไม่ควรดำเนินการตามกระแส ควรจะสร้างให้เป็นอัตลักษณ์ของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตอย่างจริงจัง อีกทั้งทางหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตควรตระหนักและเข้าใจความแตกต่างของนักศึกษาที่เข้าสู่ระบบการจัดการเรียนการสอนเช่นนี้ด้วยว่ามีความต้องการไปในแนวทางใด

2. ด้านการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม พบว่า หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีอุปสรรคในการพัฒนางานวิจัยอยู่มาก เพราะไม่สามารถเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยกับชุมชนภายนอกทั้งในประเทศ ดังเช่นท้องถิ่น ชนบทและต่างประเทศได้ อีกทั้งผลงานวิจัยบางชิ้นของหลักสูตรฯ ยังไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาสังคม ชุมชนอย่างจริงจัง เพราะหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตไม่มีแผนการดำเนินงานเรื่องวิจัยที่ชัดเจน ส่วนใหญ่จะไปเน้นการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมากกว่า ส่งผลกระทบต่อทิศทางงานวิจัยที่ไม่สามารถสอดคล้องกับชุมชนภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ นอกจากนี้ไม่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการวิจัยจากชุมชนทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศได้ตั้งแต่ต้น บ่อยครั้งไม่ได้รับความร่วมมือ การสนับสนุนในด้านต่างๆ ได้ดี หรือมากพอเท่าที่ควร นอกจากนี้ในกระบวนการปฏิบัติการเก็บข้อมูลในเชิงลึกอันเป็นข้อเท็จจริงที่นำมาศึกษาส่งผลให้การสรุปผลการศึกษาลาดเคลื่อนหรือไม่ตรงตามความเป็นจริงได้ เนื่องจากทางหลักสูตรฯ ไม่ได้สร้างข้อผูกพันหรือ MOU ไว้ร่วมกัน การรวมกลุ่มของนักวิจัยจากภายนอกในประเทศและต่างประเทสนั้นจึงน้อย หากงานวิจัยนั้นไม่ใช่งานวิจัยที่ได้รับทุนจากหน่วยงานที่มีชื่อเสียงก็จะไม่ได้รับการพิจารณาให้การสนับสนุน ซึ่งเรื่องนี้เป็นปัญหาที่นักวิชาการหรืออาจารย์ต้องตระหนักอย่างมาก เพราะเมื่อผลิตผลงานวิจัยออกมาแล้วไม่มีที่รองรับให้เผยแพร่ความรู้ นำไปใช้ประโยชน์

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตจากการสนทนากลุ่มที่แสดงความคิดเห็นในแง่ที่มองว่าทางมหาวิทยาลัยฯ นั้นมีสภาพภูมิศาสตร์ที่อยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานวิจัยอย่างมาก มีทั้งชุมชนและท้องถิ่นภายในประเทศที่ยังคงมีประเด็นปัญหามากมายที่รอการแก้ไขจากนักวิชาการอยู่ และที่สำคัญก็มีอาณาเขตที่สามารถติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนได้หรือมีชาวต่างด้าวจำนวนมากจากประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนอาศัยอยู่ในท้องถิ่นได้ อีกทั้งผลงานวิจัยที่ทำขึ้นนั้นเป็นผลงานวิจัยที่นักวิจัยแต่ละท่านต่างคนต่างทำ ไม่ค่อยพบว่ามีกระบวนการร่วมกันหรือจัดทำเป็นชุดโครงการวิจัยขึ้นมา งานวิจัยจึงมีความกระจัดกระจายไปตามแต่ความเชี่ยวชาญของนักวิจัยท่านนั้นเรียกว่าหาจุดร่วมหรืออัตลักษณ์ของงานวิจัยสำนักๆไม่ชัดเจน

3. ด้านการให้บริการทางวิชาการ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม พบว่า หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาสังคมได้ไม่มากนัก อันสืบเนื่องมาจากนโยบายการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยที่ส่งผลกระทบต่อนโยบายในระดับหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ในรูปแบบเครือข่ายทางวิชาการกับชุมชนและท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตจากการสนทนากลุ่มที่แสดงความคิดเห็นในแง่ที่มองว่าทางมหาวิทยาลัยควรใช้ประโยชน์จากชุมชนการสร้างเครือข่ายทางวิชาการให้มากขึ้น การบริการทางวิชาการจึงจะเกิดขึ้นตามมามากขึ้น แม้ว่าทางมหาวิทยาลัยฯ จะมีการสนับสนุนงบประมาณในการบริการวิชาการแก่ชุมชน ท้องถิ่น ต่างประเทศอยู่จำนวนหนึ่ง และโดยรอบของมหาวิทยาลัยก็มีหน่วยงาน องค์กร กลุ่มประชากรที่ต้องการให้มีการบริการวิชาการจากมหาวิทยาลัยประจำถิ่น เพราะมั่นใจว่ามหาวิทยาลัยเป็นแหล่งสะสมองค์ความรู้ทางวิชาการที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางศาสตร์ที่จะสามารถพัฒนาคนในชุมชนและในท้องถิ่นให้เข้มแข็งได้ คือศาสตร์ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นบทบาทโดยตรงของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต แต่การออกไปบริการทางวิชาการภายนอกนั้นไม่มากนักและยังไม่มีความต้องการ ทำให้ไม่เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

4. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม พบว่า หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีความพร้อมความสามารถในการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีอาจารย์หลายท่านที่มีความรู้ความสามารถทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อยู่ รวมทั้งโดยรอบบริเวณของมหาวิทยาลัยเป็นชุมชนที่เป็นแหล่งสะสมวัฒนธรรมชุมชนและท้องถิ่น เมื่อถึงโอกาสวันสำคัญต่างๆ วัฒนธรรมจะแสดงออกมาเป็นประเพณีและกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ขึ้นมา และสืบทอดกันแบบรุ่นต่อรุ่น ซึ่งในที่นี้ทางมหาวิทยาลัยก็เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่มีบทบาทหลักในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และประเพณีทางศาสนาต่างๆ และทางหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตก็ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้ความรู้จัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนและท้องถิ่นเสมอมา เนื่องจากมีงบประมาณจากทางมหาวิทยาลัยสนับสนุนอยู่ จึงเป็นโอกาสที่สำคัญในการแสดงจุดยืนและศักยภาพบุคลากรของหลักสูตรฯ ได้อย่างดีในด้านนี้

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตจากการสนทนากลุ่มที่แสดงความคิดเห็นในแง่ที่มองว่าทางหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตนั้นมีความรู้ มีศักยภาพ จึงมีบทบาทในการเข้าไปจัดการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาในแต่ละหลักสูตรอยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ตามยังขาดการได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือกับชุมชนภายนอก เช่น ด้านเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ ต่างๆ ชุมชนหรือท้องถิ่นจึงยังไม่มีส่วนร่วม แต่หากดึงชุมชนหรือท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมด้วยจะทำให้สังคมภายนอกนั้นรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมร่วมกับหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต แต่ขณะนี้ปรากฏว่ายังไม่มีการหาช่องทางเข้าถึงท้องถิ่นหรือชุมชนได้ อีกทั้งการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่จึงจำกัดอยู่ภายในมหาวิทยาลัย ภายในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตเท่านั้น นอกจากนี้ การขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในวงกว้างไปถึงนักศึกษาและชุมชนหรือท้องถิ่นภายนอก จึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างจริงจัง

5. ด้านการบริหารจัดการ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม พบว่า หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีการสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทั้งในประเทศและนอกประเทศที่ไม่ค่อยมีความต่อเนื่อง รวมทั้งการให้ความสำคัญกับชุมชนภายนอกนั้นทางมหาวิทยาลัยฯ ยังไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร แม้ว่าจะมีการติดต่อกับ

ชุมชนภายนอกมหาวิทยาลัยอยู่บ้างในบางเรื่อง แต่ยังไม่มีการดึงชุมชนภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการร่วมกับทางมหาวิทยาลัยฯ เท่าที่ควร เพราะยังไม่เห็นเป็นผลงานที่ชัดเจน แม้ว่านโยบายและกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยฯ จะมีทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและมีความสอดคล้องกันแต่ก็จะเป็นความสอดคล้องกันภายในมหาวิทยาลัยมากกว่า

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตจากการสนทนากลุ่มที่แสดงความคิดเห็นในแง่ที่มองว่า ปัจจุบันนั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีการบริหารจัดการที่ดึงเอาชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับทางมหาวิทยาลัย การบริหารจัดการหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตนั้นควรมีการดึงเอาชุมชนและท้องถิ่นเข้ามาร่วมด้วยอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่านี้แม้ อย่างไรก็ตาม การดึงเอาชุมชนท้องถิ่นเข้ามาร่วมในระดับกิจกรรมในบางโครงการของหลักสูตรฯ บ้างแล้วก็ตาม แต่ยังไม่เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทั้งนี้หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตให้ความสำคัญกับชุมชนและท้องถิ่นให้มากขึ้น เพราะชุมชนและท้องถิ่นเป็นแหล่งสะสมของประสบการณ์ชีวิตของคนและภูมิปัญญาพื้นบ้านแบบดั้งเดิมเอาไว้มากซึ่งสามารถนำมาใช้ในการบูรณาการกับองค์ความรู้ทางวิชาการของอาจารย์และผู้บริหารของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ในการบริหารจัดการหลักสูตรฯ ได้ เพื่อให้การดำเนินงานของหลักสูตรฯ ได้วางแผนการบริหารงานได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นภายนอกได้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ และผลพลอยได้จากการประสานงานสร้างสัมพันธ์กับภายนอกแล้วจะช่วยให้สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ดีให้เกิดขึ้น

8. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งนี้

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงการวิเคราะห์สถานภาพการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศกรราช” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายใน พบว่า ในด้านการบริหารและการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีจุดอ่อนอีกหลายด้านทั้งด้านระบบบริหารความเสี่ยง ด้านนโยบาย ปรัชญาการบริหารจัดการของผู้บริหาร และรูปแบบ/วิธีการบริหารจัดการของผู้บริหารของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ดังนั้น จึงควรพัฒนาการสื่อสารภายในองค์กรให้มีความชัดเจน ทัวถึง รวดเร็ว มีการติดประกาศในข่าวสารต่างๆ ให้เห็นชัดเจน เพื่อให้มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

2. สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า ทั้งในด้านการบริหารจัดการ ด้านการให้บริการทางวิชาการ และด้านการวิจัย จัดเป็นอุปสรรคของการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้จึงควรส่งเสริมให้มีการร่วมมือกับชุมชน หรือท้องถิ่นทั้งในการให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้อง เอื้อประโยชน์ต่อท้องถิ่น หรือนำศักยภาพในท้องถิ่นมาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งให้บริการต่อชุมชนในเรื่องทางวิชาการ เช่น การจัดสัมมนา การจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ทางการ

เมือง เป็นต้น ส่งเสริมการวิจัยโดยร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานราชการ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางการวิจัย พัฒนาการทำงานขององค์กร การพัฒนาท้องถิ่นและสังคมต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงการวิเคราะห์สถานภาพการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช”
2. ควรศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช”
3. ควรศึกษาเรื่อง “สภาพปัญหาในการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช”

บรรณานุกรม

- คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์. (2559). *หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา. (2558). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557*. นนทบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์
- สงศรี ชมพวงค์. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2*. นครศรีธรรมราช: วีพีเอส.